

VÝTVARNÁ VÝCHOVA CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU pro 1. až 5. ročník

1. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

1.1 Vzdělávací obsahy, ze kterých je vyučovací předmět utvořen

Obsahem **Rozvíjení smyslové citlivosti** jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem **Uplatňování subjektivity** jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem **Ověřování komunikačních účinků** jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

1.2 Mezipředmětové vztahy, přesahy

Prvouka, vlastivěda, přírodověda – vytváření plakátů a projektů; pracovní činnosti – prostorové kompozice; sloh a čtení – ilustrace vlastních prací nebo prací jiných autorů; matematika – využívání geometrických útvarů při dekoraci.

1.3 Upřednostňované formy realizace vyučovacího předmětu

Vyučovací hodina s výraznějším začleňováním krátkodobých projektů či kurzů, realizace vyučovacího předmětu prostřednictvím dlouhodobých projektů.

1.4 Časová dotace vyučovacího předmětu

1. až 3. ročník - 1 hodina, 4. až 5. ročník – 2 hodiny.

1.5 Ročníky, ve kterých se vyučovací předmět realizuje

1. až 5.ročník.

1.6 Místo realizace vyučovacího předmětu

Ve třídě, v terénu – v lese, na louce, u historické památky, na exkurzi.

1.7 Dělení výuky na skupiny, spojování žáků z různých ročníků

Výuka se nedělí.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace,
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot,
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností,
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života,
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

2.1 Kompetence k učení

- Vedeme žáky k osvojení si základních výtvarných dovedností.
- Učíme žáky vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při výtvarné výchově a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku.

2.2 Kompetence k řešení problémů

- Zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů.

- Rozvíjíme u žáků tvořivost, vedeme je k uplatňování vlastních nápadů.

2.3 Kompetence komunikativní

- Rozšiřujeme žákům slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, náradí a pomůcek, učíme je popsat postup práce.
- Učíme žáky užívat správnou terminologii.
- Vedeme žáky k formulování vlastních názorů.

2.4 Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci.
- Vedeme žáky k tomu, aby respektovali odlišné názory, uměli je vyslechnout a zaujmout stanovisko.

2.5 Kompetence občanské

- Umožňujeme žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.
- Vedeme žáky k zodpovědnému chování ke svému zdraví i zdraví druhých.

2.6 Kompetence pracovní

- Vytváříme u žáků pozitivní vztah k práci.
- Vedeme je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce.
- Vedeme žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků.
- Učíme žáky objevovat a poznávat všechno, co je zajímavá, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.